

Drugi dodatni protokol uz Evropsku konvenciju o uzajamnom pružanju pravne pomoći u krivičnim stvarima

(ETS No. 182)

1 Izvještaj s obrazloženjima

I. Drugi dodatni protokol uz Evropsku konvenciju o uzajamnom pružanju pravne pomoći u krivičnim stvarima, kojeg je u okviru Vijeća Evrope izradio Komitet eksperata za primjenu Evropskih konvencija u kaznenoj oblasti (PC-OC), prema ovlaštenju Evropskog komiteta za probleme kriminala (CDPC), ponuđen je državama članicama Vijeća Evrope na potpisivanje 8. novembra 2001. godine u Strasbourgu prilikom održavanja 109. sjednice Komiteta ministara Vijeća Evrope.

II. Tekst izvještaja s obrazloženjima, izrađen na osnovu diskusija tog komiteta i dostavljenog Komitetu ministara Vijeća Evrope, ne predstavlja instrument koji daje mjerodavno tumačenje teksta ovog Protokola premda može olakšati razumijevanje njegovih odredbi.

2 Uvod

1. Prema ovlaštenju Evropskog komiteta za probleme kriminala (CDPC), Komitetu eksperata za primjenu Evropskih konvencija u kaznenoj oblasti (PC-OC) je, između ostalog, povjereno da preispita funkcioniranje i provedbu Konvencija i sporazuma Vijeća Evrope u oblasti problema kriminala s ciljem da ih prilagodi i poboljša njihovu praktičnu primjenu tamo gdje to bude potrebno.

2. U okviru svojih zadataka, Komitet PC-OC je ustanovio određene poteškoće s kojima se susreću države u primjeni Evropske konvencije o uzajamnom pružanju pravne pomoći u krivičnim stvarima, kao i njenog Protokola. Komitet je također zapazio situacije koje su na granici područja obuhvaćenog Konvencijom, ali ipak nisu uključene u njeno područje primjene.

3. Nakon što je proučio razne opcije, Komitet PC-OC se složio oko toga da drugi dodatni protokol uz ovu Konvenciju predstavlja najprikladniji i najpragmatičniji odgovor na neke od poteškoća na koje se naišlo, dok se druge poteškoće mogu riješiti putem preporuka. Stoga je on izradio nacrt Drugog dodatnog protokola.

4. Evropski komitet za probleme kriminala (CDPC) je pregledao i odobrio nacrt Drugog dodatnog protokola na svom 50. plenarnom zasjedanju (juni 2001.g.) i dostavio ga Komitetu ministara.

5. Na 765. sastanku svojih zamjenika, održanom 19. septembra 2001. godine, Komitet ministara je usvojio tekst Drugog dodatnog protokola i odlučio da ga ponudi na potpisivanje na svojoj 109. sjednici u Strasbourgu, 8. novembra 2001. godine.

3 Opća razmatranja

6. Svrha ovog Protokola je da bolje osposobi države članice, kao i države partnere, da adekvatno odgovore na kriminal. Namjera je da se ovaj cilj postigne kroz unaprjeđenje i dopunu [Evropske konvencije o uzajamnom pružanju pravne pomoći u krivičnim stvarima](#) izrađene u Strasbourgu 20. aprila 1959. godine, (u

daljem tekstu "Konvencija") kao i njenog [Dodatnog protokola](#), izrađenog u Strasbourgu 17. marta 1978. godine (u daljem tekstu Protokol 1). [Istovremeno, uzima se u obzir potreba zaštite prava pojedinaca u okviru obrade ličnih podataka.]

7. Ta svrha se postiže modernizacijom postojećih odredbi koje uređuju uzajamno pružanje pomoći, proširivanjem broja okolnosti u kojima se može tražiti pružanje pomoći, olakšavanjem i pružanjem pomoći na brži i fleksibilniji način.

8. U Protokolu je vođeno računa o političkim i društvenim dešavanjima u Evropi, kao i o tehnološkim promjenama diljem svijeta.

9. Tako se u mnogim njegovim odredbama vrlo blisko, a često i doslovno, prati Konvencija o uzajamnom pružanju pravne pomoći u krivičnim stvarima država članica Evropske unije (u daljem tekstu EU) od 29. maja 2000. godine, dok druge odredbe prate Konvenciju od 14. juna 1990. godine (u daljem tekstu Schengen) o provedbi Schengenskog sporazuma od 14. juna 1985. godine. Također se prati, kao što je naznačeno, nacrt Evropske sveobuhvatne konvencije o međunarodnoj saradnji u krivičnim stvarima (u daljem tekstu Sveobuhvatna konvencija).

10. Nacrt Sveobuhvatne konvencije je tekst kojeg je izradio Komitet eksperata za primjenu Evropskih konvencija u kaznenoj oblasti (PC-OC) i dostavio ga u redovnom roku Evropskom komitetu za probleme kriminala (CDPC). Premda Komitet CDPC nije odobrio tekst, odlučio je da autori budućih odredbi ugovora treba da nalaze inspiraciju u tom tekstu.

11. Kada se radi o tumačenju odredbi ovog Protokola koje prate Konvenciju EU, čitatelji se upućuju na Izvještaj s obrazloženjem te Konvencije.

12. Član 30 Bečke konvencije o pravu međunarodnih ugovora koji se odnosi na primjenu kasnijih međunarodnih ugovora vezanih za istu temu, uređuje odnose između ovog Protokola i Konvencije, odnosno Protokola I.

13. Odredbe ovog Protokola su grupirane u tri poglavlja. U Poglavlju I nalaze se odredbe koje zamjenjuju tekst članova matične Konvencije. U Poglavlju II nalaze se svi ostali operativni članovi Protokola. U Poglavlju III date su završne odredbe.

4 Komentar Članova Protokola

Poglavlje I

Član 1 – Područje primjene

14. Ovaj član daje izmjene i dopune Člana 1 Konvencije u tri aspekta.

15. Prvo, dodavanjem riječi "u najkraćem roku" u tekst Konvencije, uvodi se uvjet brzine u odgovoru na zahtjeve za uzajamno pružanje pomoći.

16. Drugo, ovaj član (stav 3) proširuje obim primjene Konvencije i obuhvata cijelo područje "upravnog krivičnog prava".

17. Treće, u stavu 4 jasno se navodi da područje primjene Konvencije obuhvata uzajamno pružanje pomoći u postupcima protiv pravnih lica ili u postupcima povodom činjenica za koje pravna lica mogu biti odgovorna.

18. U pogledu stava 1, uvjet brzine je opće prirode. Konkretno, ovaj Protokol ne slijedi Konvenciju EU u zahtjevu da zamoljena strana mora ispuniti rokove koje odredi strana moliteljica. Međutim, autori su željeli naglasiti da se zbog sporosti često gubi svrha uzajamnog pružanja pomoći i istovremeno krši Član 6, stav 1 Evropske konvencije o ljudskim pravima.

19. Isto tako u pogledu stava 1, autori su vodili raspravu i odbili prijedlog da se ubaci i podvuče slijedeći tekst "Strane se obavezuju da će, u skladu s odredbama ove Konvencije, jedna drugoj u najkraćem roku pružiti pomoć u najširem obimu u svim fazama postupka [...]". Autori su smatrali da tokom postojanja Konvencije nikada nisu iskrsele teškoće koje bi mogle biti riješene dodavanjem predloženog teksta. Doista, uvijek su svi podrazumijevali da se Konvencija primjenjuje u svim fazama postupka.

20. Posljednju sintagmu u stavu 1 ne treba shvatiti na način da iz područja primjene Konvencije ili njenih Protokola isključuje uzajamno pružanje pomoći u pogledu djela čije kažnjavanje spada u nadležnost pravosudnih organa dvije ili više država.

21. U pogledu stava 3, pravna kategorija "upravno krivično pravo" se često opisuje upućivanjem na njemački *Ordnungswidrigkeit*. Mada nepoznat u pravnim sistemima brojnih država članica i partnerskih država, ovaj pojam se primjenjuje u mnogim drugim državama, te je tako poznat osobama koje se praktično bave međunarodnom pravnom pomoći. Prema ovom Izvještaju s obrazloženjem, već su autori Konvencije prije više od četrdeset godina na umu imali pojam *Ordnungswidrigkeiten*.

22. Cilj stava 3 je da se u jednom međunarodnom ugovoru nađu odredbe o uzajamnom pružanju pomoći koje se primjenjuju na dvije vrste domaćih postupaka, (a) postupke za krivična djela i (b) postupke za prekršaje (ponekad nazvane kvazi-krivičnim djelima) kažnjive prema krivično-upravnom zakonu. Obrazloženje je u tome da su ista djela (npr. teško zagađenje uslijed nemara ili saobraćajni prijestupi) često predmet krivičnog postupka u jednoj državi, dok su u drugoj državi predmet krivično/upravnog postupka.

23. Pošto neke države ne poznaju krivično-upravna djela, ne postoji zajednički termin kojim bi se izrazio ovaj pojam. Zato je ovaj pojam opisan u stavu 3. Pošto su autori bili svjesni rizika da bi se on mogao pogrešno protumačiti kao da obuhvata i upravni postupak „nekrivične“ prirode, oni su stav 3 formulirali na takav način da ne ostavlja nimalo mjesta sumnji.

24. Prema stavu 3, Konvencija se primjenjuje bez obzira na to da li postupak inicijalno spada u nadležnost upravnog ili krivičnog organa u jednoj državi ili drugog ako je, u kasnijoj fazi, zakonski moguće taj postupak voditi na sudu koji ima stvarnu nadležnost u krivičnim stvarima. Uključivanje riječi „stvarnu“ na kraju ovog stava jasno pokazuje da sud koji može voditi postupak ne mora biti sud koji rješava isključivo krivične predmete.

25. Uzajamno pružanje pomoći u upravnim stvarima, uključujući upravno-krivične stvari, trenutno uređuju Konvencije ETS 94 ⁽¹⁾ i ETS 100 ⁽²⁾.

26. Namjera autora bila je da stav 3 ima isto značenje i učinak kao Član 49 (a) Schengenske konvencije. Zato su koristili istu formulaciju, osim riječi „ili oba“ koje nisu prenesene iz razloga čiste logike. Autori su bili svjesni da Schengenski jezik možda i nije najjasniji. Međutim, vagali su prednosti praćenja Schengena u odnosu na nedostatke pronalaženja nove formulacije i odlučili se za ovo prvo.

27. Pravna kvalifikacija djela prema zakonu zamoljene strane, a posebno pitanje da li su djela kažnjiva ili ne, je u potpunosti nebitno za potrebe uzajamnog pružanja pomoći prema Konvenciji i njenim Protokolima. Riječi "kažnjiv prema domaćem zakonu [...] zamoljene strane" se zato moraju čitati uz tu ogradu. Te riječi posebno ne skrivaju nikakvu namjeru uvođenja uvjeta dvostruke inkriminacije. Pošto ni na koji način ne mijenja postojeća pravila o izvršenju zamolnica za pretresanje ili zapiljenu imovine prema Članu 5 Konvencije.

28. Za definiciju „upravnih organa" za potrebe ovog Protokola, vidi Član 26.

29. Reference: Član 3 / EU; Član 1 / ETS 70 ⁽³⁾; Član 1 / ETS 73 ⁽⁴⁾; Čl. III.1 / Sveobuhvatna konvencija; Čl. 49.a / Schengen.

Član 2 – Prisustvo službenih osoba strane moliteljice

30. Ovaj član uvodi novi stav (stav 2) u Članu 4 Konvencije.

31. Ovaj član je zasnovan na pretpostavci da u mnogim slučajevima prisustvo službenih ili zainteresiranih osoba, kao što je predviđeno u Članu 4 Konvencije, doprinosi efikasnosti uzajamnog pružanja pomoći. U tom cilju takvo prisustvo treba olakšati.

Član 3 – Privremeni transfer osobe kojoj je oduzeta sloboda na teritoriju strane moliteljice

32. Ovaj član daje preformulaciju Člana 11 Konvencije.

33. Ovaj član uvodi slijedeće izmjene Člana 11 Konvencije:

– u stavu 1, riječi „lično prisustvo u svojstvu svjedoka ili radi suočenja " zamjenjuju riječi „lično prisustvo za potrebe dokaznog postupka osim izlaska pred sud";

– u stavu 4, riječi „osim ako strana koja zahtijeva transfer ne bude tražila njegovo puštanje na slobodu" zamjenjuju riječi „osim ako strana od koje se zahtijeva transfer ne bude tražila njegovo ili njeno puštanje na slobodu".

34. U prvom slučaju, razlog za izmjenu je u tome što su odgovori na upitnik poslat od strane Komiteta koji je izradio ovaj Protokol pokazali da postoje mnoga različita i ponekad suprotstavljena tumačenja prvobitne formulacije, dok je značenje formulacije preuzete iz Sveobuhvatne konvencije jasnije i nedvosmisleno.

35. U drugom slučaju, izmjenama se nastoji postići jasnoća bez diranja u suštinu.

36. „Izlazak pred sud" je upotrijebljen u restriktivnom značenju i obuhvata samo posljednju fazu krivičnog postupka, kada se osoba izvodi pred sud kako bi joj taj sud tada sudio.

37. Za autore transfer osobe u svrhu izlaska pred sud predstavlja izručenje, a transfer osobe „za potrebe dokaznog postupka osim izlaska pred sud" isključuje ideju izručenja.

38. Odredbe ovog člana se jednako primjenjuju i na državljane i ne državljane. To posebno podrazumijeva da, čak i u slučajevima kad je osoba prebačena u zemlju čiji je državljanin, ta zemlja mora biti spremna da ispuni svoju obavezu prema stavu 1 Člana 11 (novonapisanog) i „vrati " tu osobu.

39. Čak i zemlje koje ne izručuju svoje vlastite državljane trebaju, ili mogu, dati doprinos postupku koji se vodi u bilo kojoj drugoj zemlji protiv bilo kojeg svog državljanina jer (a) postupak protiv jedne osobe/državljanina može se ticati i drugih osoba/nedržavljana, i (b) postupak može dovesti do njihovog transfera (prijenos postupka), za razliku od zahtjeva za izručenje.

40. Reference: Član III.9 / Sveobuhvatna konvencija.

Član 4 – Način komuniciranja

41. Ovaj član daje preformulaciju Člana 15 Konvencije. On posebno uvodi formulaciju koja je državama članicama Vijeća Evrope bliža od one date u Članu 15 Konvencije.

42. Spominjanje „vraćanja" zahtjeva treba čitati uz uvjet da priroda zahtjeva traži „vraćanje ".

43. Ovaj član posebno utvrđuje slijedeće:

- zahtjevi su u načelu u pismenom obliku;
- zahtjevi se u načelu dostavljaju putem Ministarstava pravde;
- saopćenja spomenuta u stavu 2 se uvijek moraju dostavljati putem Ministarstava pravde;
- zahtjeve u načelu pravosudni organi mogu uvijek uputiti direktno jedni drugima;
- zahtjeve koji se odnose na „upravno-krivična" djela upravni organi mogu uputiti direktno jedni drugima – ili pravosudnom organu u slučaju ako je on nadležni organ. Nije isključeno da pravosudni organ može uputiti zahtjev upravnom organu.

44. Konačno, ovaj član otvara put za upotrebu telekomunikacija za dostavljanje zahtjeva i druge komunikacije.

45. Treba napomenuti da je kanal preko Interpola ostavljen samo za hitne slučajeve.

46. Reference: Član 15 / Konvencija; Član 6.8.b / EU.

Član 5 – Troškovi

47. Ovaj član daje preformulaciju Člana 20 Konvencije.

48. Autori su naglasili važnost razdvajanja uzajamnog pružanja pomoći od troškova, a opće pravilo je da se troškovi ne naplaćuju.

49. Odredbe stava 1 (c) ovog člana odnose se samo na troškove koji su značajni (nisu mali) i razumni (nisu prekomjerni u odnosu na pruženu uslugu ili u usporedbi s uobičajenim cijenama sličnih usluga).

50. Izuzetni troškovi mogu, naprimjer, proisteci iz zahtjeva koji podrazumijevaju provođenje određene formalnosti ili procedure koju zamoljena strana ne poznaje. Isto bi se odnosilo i na troškove nastale skladištenjem, čuvanjem, zaštitom i transportom zaplijenjene imovine.

51. Reference: Član I.6 / Sveobuhvatna konvencija

Član 6 – Pravosudni organi

52. Ovaj član daje preformulaciju Člana 24 Konvencije uglavnom s ciljem:

– uvođenja obaveze državama da uvijek navedu organe koji se smatraju pravosudnim organima za potrebe ove Konvencije. Takvo navođenje zapravo olakšava primjenu Konvencije;

– odobravanja stranama da promijene svoju prvobitnu izjavu svaki put kad dođe do promjene zakona ili okolnosti.

Poglavlje II

Član 7 – Odgođeno izvršenje zahtjeva

53. Ovaj član dopušta zamoljenoj strani da odgodi, a ne odbije, pružanje pomoći u slučaju kad bi momentalno postupanje po zahtjevu ugrozilo istragu ili postupak u zamoljenoj zemlji. Naprimjer, u slučaju kada strana moliteljica traži dokaze ili iskaz svjedoka za potrebe istrage ili suđenja, a te iste dokaze ili svjedočenje je potrebno koristiti na suđenju koje treba da počne u zamoljenoj državi, zamoljena država bi imala opravdanje da odgodi pružanje pomoći.

51. Ovaj član isto tako predviđa da, u slučajevima kad bi se pružanje tražene pomoći inače moglo odbiti ili odgoditi, zamoljena strana umjesto toga može pružiti pomoć uz određene uvjete. Ako ti uvjeti strani moliteljici nisu prihvatljivi, zamoljena strana ih može izmijeniti ili može iskoristiti svoje pravo da odbije ili odgodi pružanje pomoći. Pošto zamoljena strana ima obavezu da pruži pomoć u najširem mogućem obimu, dogovoreno je da i razloge za odbijanje i uvjete treba koristiti u ograničenoj mjeri.

55. Konačno, on obavezuje zamoljenu stranu da obrazloži odgađanje pružanja pomoći. Ovo obrazloženje može, između ostalog, pomoći strani moliteljici da bolje shvati kako zamoljena strana tumači zahtjeve ovog člana, pružiti osnov za konsultacije s ciljem postizanja veće efikasnosti u uzajamnom pružanju pomoći u budućnosti, te obavijestiti stranu moliteljicu o prethodno nepoznatim činjenicama i informacijama vezanim za raspoloživost svjedoka ili dokaza i stanje u kojem se oni nalaze.

56. Ovaj član predstavlja dopunu Člana 19 Konvencije, a ne njegovu zamjenu.

57. Reference: Član 27, stav 5, 6 i 7 nacrtu Konvencije o kibernetičkom kriminalu.

Član 8 – Postupak

58. Osnovna filozofija uzajamnog pružanja pomoći je u tome da zamoljena strana izvrši određene radnje u ime strane moliteljice u svrhu koja se odnosi samo na postupak koji se vodi u zemlji moliteljici: „na njenom mjestu”.

59. Kada se traži uzajamno pružanje pomoći, osnovni interes je zadovoljenje pravde. Općenito je prihvaćeno da to treba biti interes obje strane, međutim, prvenstveni interes ima ona država u kojoj je pokrenut postupak, tj. strana moliteljica. Strana moliteljica bi sama provela postupak da nije činjenice da suverenitet druge države prestaje na nekoj granici. Otuda razlog za traženje pomoći druge države u provođenju svog postupka.

60. Konvencija možda iz praktičnih razloga nije uključila implikacije ove filozofije. Premda ne sprječava strane u izvršavanju traženih radnji u slučaju kada takve radnje nisu predviđene njihovim zakonom, Konvencija ipak predviđa (Član 3) da zamoljena strana izvrši radnje koje se od nje traže „na način predviđen njenim zakonom”.

61. U striktno pravnom smislu, ta odredba nije primjenjiva osim ako zakon zamoljene strane ne predviđa način na koji se mogu izvršiti radnje koje su dio krivičnog postupka u trećim državama.

62. Trenutno, svi priznaju postojanje potrebe za otvaranjem novih granica pravosudne saradnje. Prva takva nova granica predstavlja povratak na osnovne stvari i izvršavanje onog što se traži umjesto izvršavanja ekvivalentnih radnji. Ono što se traži često ne predstavlja ništa više od onoga što zakon strane moliteljice zahtijeva u svrhu dokazivanja. Vršenje ekvivalentnih radnji umjesto onoga što je traženo često nije prihvatljivo u svrhu dokazivanja u državi moliteljici.

63. Očigledno, države se ne mogu upustiti u izvršavanje radnji tek na bilo koji traženi način. Mora postojati granica. Ta granica se može naći u zahtjevu da tražena radnja ne bude u suprotnosti s fundamentalnim principima pravnog sistema zamoljene strane.

64. Ovakva granica je dovoljno široka da može osigurati da većina zahtjeva bude izvršena, a da ipak ispunjava svoju ulogu oslobađanja država svake obaveze da poduzmu radnje koje bi bile u suprotnosti s njihovom „prirodom”.

65. „Formalnosti i procedure” treba tumačiti u širem smislu, tako da naprimjer uključuju sljedeće:

- „Miranda upozorenja”;
- formalnosti vezane za formule i dokumenta;
- zahtjeve za prisustvom branitelja;
- zahtjeve da osoba čije saslušanje se traži bude ispitana i unakrsno ispitana, bilo direktno ili preko organa za ispitivanje, od strane branitelja i optužbe.

66. „Fundamentalni principi njenog prava" znači „fundamentalni principi njenog pravnog sistema ".

67. Imajući na umu teret kojeg ovaj član postavlja pred zamoljene strane, od strana moliteljica se očekuje da traže samo one formalnosti i procedure koje su neophodne za njihove istrage.

68. Ovaj član ne utječe na izjave koje su strane ugovornice dale prema Članu 5 Konvencije.

69. Reference: Član 4 / EU; Član 6.1.b / ETS 94.

Član 9 – Saslušanje putem video-konferencijske veze

70. Ovaj član gotovo u potpunosti reproducira tekst Člana 10 Konvencije EU.

71. Razvoj tehnologije je omogućio osobama koje se nalaze na različitim mjestima širom svijeta da međusobno komuniciraju i to na takav način da mogu istovremeno jedni druge čuti i vidjeti putem video linka.

72. Autori su smatrali da će se video veze sve više i više koristiti u budućnosti, u okviru postupaka u kojima učestvuju osobe koje se nalaze na različitim mjestima, bilo u istoj zemlji ili u dvije ili više različitih zemalja. To se posebno odnosi na situacije u kojima nije moguće, poželjno, praktično ili ekonomično dovesti te osobe na isto mjesto.

73. Ovaj član treba poslužiti kao osnov za korištenje ovog postupka preko granica.

74. U stavu 1, riječi „nije poželjno" bi se, naprimjer, mogle odnositi na slučajeve u kojima je svjedok vrlo mlad, vrlo star ili lošeg zdravlja. Riječi „nije moguće" bi se, naprimjer, mogle odnositi na slučajeve u kojima bi svjedok bio izložen ozbiljnoj opasnosti ako bi se pojavio u državi moliteljici.

75. Stavovi 1 i 3 i jedan i drugi sadrže zahtjev vezan za poželjnost i mogućnost datog pravca djelovanja. Ti zahtjevi se moraju ocijeniti u odnosu na zakon strane moliteljice.

76. U smislu stava 2, pozivanje na „fundamentalne principe prava" podrazumijeva da zahtjev ne može biti odbijen samo iz razloga što saslušanje svjedoka i vještaka putem video-konferencijske veze nije predviđeno zakonom zamoljene strane, ili što se prema domaćem pravu jedan ili više detaljnih uvjeta za saslušanje putem video-konferencijske veze ne bi mogao ispuniti.

77. Riječ „zapisnik " u stavu 6 – kao i većina riječi u ovom Članu – preuzeta je iz Konvencije EU. U kontekstu ovog Protokola, ova riječ je upotrijebljena u smislu pismene bilješke kojom se utvrđuje da je održano saslušanje i u kojoj se navodi datum i mjesto saslušanja, identitet saslušane osobe, identitet i funkcija svih drugih osoba koje su učestvovala u saslušanju, položene zakletve i tehnički uvjeti u kojima je održano saslušanje. Ova riječ nije upotrijebljena u smislu bilo kakvog rezimea onoga što je rečeno tokom saslušanja.

78. Za razliku od Člana 10 Konvencije EU, u ovom članu se ne spominju troškovi. U ovom Protokolu, sve odredbe koje se odnose na troškove nalaze se u Članu 14.

79. U pogledu stava 7, iz razloga efikasnosti mjerodavno pravo je pravo države u kojoj se osoba nalazi, odnosno, mjesto na kojem se ta osoba može odmah, bez daljih koraka, eventualno procesuirati radi lažnog svjedočenja. Pored toga, cilj ovog stava je da garantira da se svjedok, u slučaju neizvršenja obaveze svjedočenja, suočava s posljedicama koje su slične onima koje se mogu primijeniti u domaćem predmetu u koji nije uključena video-konferencijska veza.

80. U slučaju kada se pojave teškoće navedene u stavu 7, strana moliteljica i zamoljena strana mogu međusobno komunicirati u vezi primjene ovog stava. To obično podrazumijeva da organ strane moliteljice koji provodi saslušanje organu zamoljene strane što je prije moguće dostavi potrebne informacije kako bi mu omogućio da poduzme odgovarajuće mjere protiv tog svjedoka ili vještaka.

81. Ovaj član se općenito odnosi na saslušanja vještaka i svjedoka. Međutim, prema stavu 8, on se pod određenim uvjetima može primijeniti i na saslušanja optuženih osoba.

82. U stavu 8 preuzet je tekst iz stava 9 Člana 10 Konvencije EU. Međutim, tekst nije preuzet doslovno. razlike su slijedeće:

- u tekstu Konvencije EU stoji „video-konferencijska veza u kojoj učestvuje optužena osoba“, a u ovom Protokolu stoji „video-konferencijska veza u kojoj učestvuju optužena ili osumnjičena osoba“;

- ovaj Protokol ne predviđa da strane daju obavijest s izjavom da „neće primijeniti“ stav 8, a razlog je taj što je stav 8 po tom pitanju već više nego dovoljno jasan kad kaže da „strane mogu po svom izboru primijeniti i odredbe ovog člana“.

83. U vezi prve razlike, mora biti jasno da se ova odredba ne odnosi na bilo koju „optuženu osobu“ nego isključivo na onu osobu koja je optuženi u krivičnom postupku u okviru kojeg se traži pružanje pomoći. Pored toga, pošto se pojam „optužene osobe“ u raznim zemljama u velikoj mjeri preklapa sa srodnim pojmovima, a posebno s pojmom „osumnjičenika“, autori su željeli pojasniti da ovdje nije bila namjera da se ova druga kategorija isključi.

84. Stav 8 treba tumačiti i primjenjivati imajući u vidu da se time ne smije spriječiti primjena odredbi stava 4 na video-konferencijsku vezu putem koje se svjedok u jednoj zemlji „suočava“ s osumnjičenikom koji se nalazi u drugoj zemlji. U suprotnom, video-konferencijske veze tokom suđenja ne bi bile moguće.

85. Saslušanja optužene ili osumnjičene osobe putem video-konferencijske veze se ne mogu održati ako se dotične strane s time izričito ne saglase. Strane koje ne namjeravaju da se ikad saglase s takvim načinom djelovanja mogu to izjaviti i time izbjeći beskorisne inicijative svojih partnera.

86. Reference: Član 10 / EU

Član 10 – Saslušanje putem telefonske konferencijske veze

87. Ovaj član gotovo u potpunosti reproducira tekst Člana 11 Konvencije EU.

88. Ovaj član nema graničnu odredbu – kao što je to slučaj sa Članom 9 – jer je njegova primjena ograničena na zahtjeve domaćeg prava i saglasnost dotične

osobe. Pored toga, domaće pravo strane moliteljice je to koje treba da uredi ili ne uredi pitanje telefonske konferencijske veze čime će otvoriti ili zatvoriti put međunarodnoj saradnji u ovoj oblasti.

89. Prema stavu 1, u slučaju kad se neka osoba nalazi na teritoriji zamoljene strane i pravosudni organi strane moliteljice je trebaju saslušati kao svjedoka ili vještaka, strana moliteljica može, ako je to predviđeno njenim domaćim pravom, tražiti pomoć od zamoljene strane kako bi se omogućilo održavanje saslušanja putem telefonske konferencijske veze.

90. Autori su razmatrali prijedlog da se u Protokol uključe odredbe kojima je cilj usklađivanje domaćeg zakonodavstva u oblasti telefonskih konferencijskih veza. Smatrali su da bi bilo bolje da se ovo uradi putem preporuka.

91. Za razliku od Člana 11 Konvencije EU, u ovom članu se ne spominju troškovi. U ovom Protokolu, sve odredbe koje se odnose na troškove nalaze se u Članu 14.

92. Reference: Član 11 / EU.

Član 11 – Dostavljanje informacija na vlastitu inicijativu

93. Ovaj član na oblast uzajamnog pružanja pravne pomoći proširuje nešto što je do sada bilo priznato samo u ograničenoj oblasti pranja novca, a to je mogućnost da strane, bez prethodnog upućenog zahtjeva, jedna drugoj dostave informacije o istragama i postupcima koje bi mogle doprinijeti zajedničkom cilju odgovora na kriminal.

94. Treba istaći da ova odredba unosi mogućnost, a ne nameće obaveze stranama. Pored toga, ona izričito predviđa da se odgovarajuće razmjene informacija vrše u okvirima domaćeg prava

95. Nadležni organi u strani koja „šalje“ informacije su oni organi koji rade na predmetu u okviru kojeg su došli do tih informacija. Nadležni organi u strani koja „prima“ informacije su oni organi koji će vjerovatno koristiti dostavljene informacije ili koje imaju ovlasti da to rade

96. U skladu sa stavom 2, mogu se postaviti uvjeti u pogledu upotrebe informacija dostavljenih prema ovom članu, a stav 3 predviđa da su, u takvom slučaju, ovi uvjeti obavezujući za stranu koja prima informacije. U stvarnosti, strana koja šalje informacije obavezuje stranu koja ih prima jedino u mjeri u kojoj strana koja prima informacije prihvata informacije koje nije tražila. Prihvatajući te informacije, ona istovremeno prihvata obavezu poštivanja uvjeta postavljenih uz dostavu tih informacija. U tom smislu, Član 7 stvara situaciju „uzmi ili ostavi“.

97. Uvjeti postavljeni u pogledu upotrebe informacija mogu, naprimjer, uključivati uvjet da organi države koja prima informacije dostavljene informacije neće koristiti niti prosljeđivati u istragama ili postupcima koje naznači država koja šalje informacije.

98. Pošto neke države mogu imati teškoća u prihvatanju informacija nakon njihove dostave, naprimjer ako domaći zakon nameće pozitivnu dužnost organima koji imaju pristup takvim informacijama, stav 4 daje mogućnost državama da, ako država koja šalje informacije postavi takve uvjete u pogledu

upotrebe takvih informacija, izjave da se te informacije ne smiju dostavljati bez njihove prethodne saglasnosti.

99. Reference: Vežano za stav 1: Član 10 / ETS 141 ⁽⁵⁾; vežano za stav 2 i 3: Član 6 / EU.

Član 12 – Povrat

100. Terminologija korištena u ovom članu slična je tekstovima Vijeća Evrope. Izraz „povrat“ (*restitution*) znači „vraćanje“, konkretno vraćanje predmeta njihovim zakonitim vlasnicima, bez konotacije „nadoknade“.

101. Ovaj član odnosi se općenito na imovinu, kako materijalnu tako i nematerijalnu, stvari i novac (*objets et valeurs*);

102. Odredbe ovog člana ni na koji način ne podrazumijevaju implicitnu obavezu države moliteljice da poduzme bilo kakve radnje.

103. U mnogim državama jedna od dužnosti tužioca je da se domogne sredstava, kao i imovinske koristi pribavljene svakim krivičnim djelom koje je u njegovoj nadležnosti.

104. Ovaj član uvodi rješenja kojima se mogu dostaviti zahtjevi za uzajamno pružanje pomoći kako bi se predmeti pribavljeni na kriminalan način, naprimjer ukradeni predmeti, stavili na raspolaganje strani moliteljici s ciljem njihovog vraćanja zakonitim vlasnicima. Stav 1 omogućuje zamoljenoj strani, ali je ne obavezuje, da postupi po takvom zahtjevu. Zamoljena strana može, naprimjer, odbiti takav zahtjev u slučaju kad je imovina zaplijenjena uz svrhu dokazivanja u toj zemlji.

105. Cilj stava 1 nije da dovede do bilo kakvih izmjena domaćeg zakona u pogledu konfiskacije.

106. Namjera je da se stav 1 primjenjuje samo u slučajevima kada nije sporno ko je zakoniti vlasnik imovine. Ovaj stav isto tako ne dovodi u pitanje prava *bona fide* trećih strana. Ovim se osigurava da će legitimna potraživanja u vezi imovine biti u potpunosti zaštićena.

107. Reference : Član 8 / EU; Član III.5.bis i III.6.3 / Sveobuhvatna konvencija ; Član 1 Rezolucije (77) 36 ⁽⁶⁾.

Član 13 – Privremeni transfer osobe kojoj je oduzeta sloboda na teritoriju zamoljene strane

108. Namjera je da suština ovog člana bude ista kao kod Člana 11 Konvencije – s izmjenama u Članu 3 ovog Protokola – osim što se dati transfer obavlja u suprotnom pravcu.

109. Značenje koje se želi dati stavu 1 je da, kad bilo koja strana moliteljica traži da neka osoba koja je u pritvoru na njevoj teritoriji bude prisutna na teritoriji zamoljene strane u svrhu tražene pomoći, prva strana može tu osobu privremeno prebaciti na teritoriju druge strane, prema o tome sklopljenom sporazumu između nadležnih organa obje strane. Praksa pokazuje da u određenim slučajevima nije moguće na zadovoljavajući način realizirati traženu pomoć u zamoljenoj državi osim ako se ta osoba ne prebaci na teritoriju te strane.

110. Prema stavu 2, ovakav sporazum mora obuhvatiti pripreme koje treba obaviti za transfer i precizirati datum povratka dotične osobe.

111. Reference: Član 9 / EU.

Član 14 – Lično pojavljivanje prebačenih osuđenika

112. Cilj ovog člana je da popuni prazninu u Konvenciji o transferu osuđenih osoba. On ni na koji način nije povezan s izručenjem. Svrha ovog člana je da države dovede u situaciju da mogu ispuniti legitimna očekivanja prebačenih osoba da njihova odsutnost neće dovesti u pitanje eventualno preispitivanje njihove presude.

113. Pretpostavlja se da preispitivanje presuda predstavlja postupak koji se vrši u interesu osuđene osobe. Ako to nije slučaj i ako dotična osoba ne pristane na privremeni transfer, ovaj Član se ne bi trebao primjenjivati.

114. Treba podsjetiti da, prema Protokolu uz Konvenciju o transferu osuđenih osoba, dotična osoba može pod određenim uvjetima biti prebačena bez svog pristanka.

115. Ograničenja predviđena u Članu 12 Konvencije ne primjenjuju se na djelo ili propust za koji je osoba osuđena u državi koja ju je osudila i koji predstavlja predmet preispitivanja.

Član 15 – Jezik procesnih dokumenata i sudskih odluka koje treba dostaviti

116. Cilj ovog člana je da dopuni Član 7 et seq. Konvencije. Treba ga tumačiti zajedno sa Članom 16 Konvencije. On se odnosi na svaki zahtjev, bez obzira na korišteni način ili oblik komunikacije, osim ako ovim Protokolom nije drugačije predviđeno.

117. Upotrijebljavajući i u ovom i u Članu 16 izraze „procesna dokumenta“ i „sudske odluke“, autori nisu imali namjeru odstupiti od obima primjene Člana 7, nego su željeli koristiti formu riječi za koju su smatrali da odražava postojeću situaciju u velikom broju zemalja, u poređenju s formulacijom korištenom u Članu 7 („sudski nalozi i prijepisi sudskih odluka“ - "*writs and records of judicial verdicts*") Konvencije koji je u velikoj mjeri zasnovan na samo jednom pravnom sistemu.

118. Izraz „sudske odluke“ znači i sudske odluke i prijepise sudskih odluka. Izraz „dokument“ („*paper*“) obuhvata i „procesne dokumente“ i „sudske odluke“.

119. Ovaj član ne sprječava primjenu Člana 16 Konvencije na zahtjev. Govoreći o jezičkim formulacijama, to znači da se Član 16 Konvencije primjenjuje na sam zahtjev (u užem smislu), dok se ovaj član primjenjuje na dokumenta ili „priloženu dokumentaciju“ kako je formuliše Član 16.

120. Iskustvo pokazuje da se dokumenta čija dostava se traži često izrađuju samo na izvornom jeziku. To otvara dva pitanja, odnosno a) interes zamoljene strane za pristup prijevodu, i b) interes – ili pravo – dotične osobe za to da dokument koji joj je dostavljen bude napisan na jeziku kojeg ona razumije.

121. Što se tiče prvog pitanja, autori su smatrali da prihvatanjem direktne dostave poštom države pokazuju da njihov interes da imaju pristup dostavljenom dokumentu nije glavni interes. Pored toga, kada se na zahtjev primijeni Član 16 Konvencije, strane ne gube pravo da traže prijevod zahtjeva – naravno pod uvjetom da su pravovremeno dale izjavu u tom smislu. Pristup prijevodu zahtjeva u velikoj mjeri zadovoljava interes strana za pristupom samom dokumentu (u užem smislu).

122. Pored toga, interes zamoljene strane za pristupom sadržaju dostavljenih dokumenata ispunjavaju odredbe stava 4 koji zahtijeva „kratak rezime njegovog sadržaja“. Po mišljenju autora, to znači ne više od nekoliko redova s objašnjenjem o čemu se radi u dokumentima.

123. Autori su prioritet dali drugom pitanju. Prema Članu 6.3.(a) Evropske konvencije o ljudskim pravima (ECHR), svako optužen za krivično djelo ima minimalno pravo da, između ostalog, „bude odmah informiran, na jeziku koji razumije i detaljno, o prirodi i razlogu optužbe protiv njega“. Član 6 Evropske konvencije o ljudskim pravima primjenjuje se i u slučaju (a) kad je dotičnoj osobi dostavljena optužba za krivično djelo, i (b) kad je osoba optužena za krivično djelo i kada je neposredan pristup dostavljenom dokumentu od ključnog značaja za organizaciju njene odbrane. Čak i ako se Član 6 ne primjenjuje u svakoj situaciji u kojoj se dostavljaju dokumenti, praktično je propisati u odnosu na sve situacije da, u slučaju kad postoje naznake o tome da osoba kojoj su dokumenti dostavljeni dobro ne vlada jezikom na kojem su napisani dokumenti koji se dostavljaju, strana moliteljica mora priložiti prijevod dokumenata, ili barem njihovih glavnih dijelova, na jezik razumljiv dotičnoj osobi.

124. Na uvjete pod kojima osoba može odbiti dostavu primjenjuje se zakon zamoljene strane.

125. Reference: Član 5 / EU; Član 52, stav 1 i 2, / Schengen.

Član 16 – Dostava poštom

126. Uzajamno pružanje pomoći, kako je predviđeno Konvencijom i ovim Protokolom, obično se tumači kao radnja koju jedna država poduzima na zahtjev druge. U konkretnom slučaju ovog člana, pomoć ima oblik implicirane ovlasti koju država A daje državi B da poduzme radnje čiji je učinak na teritoriji države A.

127. Cilj ovog člana je da osigura da jedna strana može na najbrži mogući način poslati i dostaviti procesna dokumenta/akta i sudske odluke u slučaju kada se primatelj nalazi na teritoriji druge strane.

128. Ovaj član se odnosi i na dokumenta dostavljena prema Članu 3 (a) Protokola 1.

129. Na uvjete pod kojima osoba može odbiti dostavu primjenjuje se zakon zamoljene strane.

130. Na ovaj član se mogu izjaviti rezerve.

131. Reference: Član 5 / EU.

Član 17 – Prekogranično posmatranje

132. Ovaj član gotovo u potpunosti reproducira tekst Člana 40 naprijed spomenute Schengenske konvencije. Autori su željeli da poboljšaju formulacije koje su iz nje preuzeli, međutim, zbog nedostatka vremena, nisu to uradili.

133. Unesene su dvije izmjene.

134. Prvo, u stavu 1, verziji iz Schengenske konvencije dodat je tekst kako bi se proširio obim primjene ovog člana na slučajeve u kojima policija pod prismotrom drži „osobu za koju čvrsto vjeruje da će dovesti do identifikacije ili lokacije“ osobe koja se inače traži. Ovo može biti posebno korisno u praksi. Autori su na umu imali posebno slučajeve kidnapovanja u kojima jedan član porodice ili zaposlenik banke preko granice nosi novac kojim će platiti otkupninu.

135. Drugo, na listu u stavu 6 dodata su dva krivična djela, i to krijumčarenje stranaca i seksualno zlostavljanje djece.

136. Cilj autora prilikom uzimanja u obzir prekograničnih posmatranja u ovom Protokolu nije bio da u područje primjene ovog Protokola uključe policijsku ili druge vrste ne-pravosudne saradnje, nego da uključe prekogranična posmatranja kao oblik uzajamnog pružanja pravne pomoći.

137. Za potrebe ovog člana, riječ "granica" obuhvata svaku granicu, bilo kopnenu, morsku ili zračnu.

138. U stavu 1, riječi „ovlaštenje može biti uvjetovano“ treba tumačiti tako da, između ostalog, znače i da zamoljena država može postaviti uvjete u smislu teritorijalnog ograničenja posmatranja.

139. Djela za koja je dozvoljeno izručenje su djela za koja je izručenje, *in abstracto*, moguće bilo prema međunarodnom ugovoru ili prema domaćem zakonodavstvu. Konkretno okolnosti u određenom predmetu, kao što je državljanstvo dotične osobe, ne mogu se koristiti kako bi se odredilo da li neko djelo podliježe izručenju ili ne.

140. Rezerve se mogu izjaviti na cjelokupan ili na dio teksta ovog člana.

141. Reference: Član 40 / Schengen.

Član 18 – Kontrolirana isporuka

142. Ovaj član gotovo u potpunosti reproducira tekst Člana 12 Konvencije EU.

143. Cilj autora prilikom uzimanja u obzir kontroliranih isporuka u ovom Protokolu nije bio da u područje primjene ovog Protokola uključe policijsku ili druge vrste ne-pravosudne saradnje, nego da uključe kontroliranu isporuku kao oblik uzajamnog pružanja pravne pomoći.

144. Ovaj član odnosi se na kontroliranu isporuku stvari i novca.

145. Prema Članu 1 (g) Konvencije UN-a protiv nezakonitog prometa opojnih droga i psihotropnih supstanci (Beč, 1988.), „kontrolirana isporuka“ je tehnika dopuštanja da nezakonite ili sumnjive pošiljke stvari ili novca, ili predmeta koji ih zamjenjuju, izađu, prođu ili uđu na teritoriju jedne ili više država, uz znanje i pod

nadzorom njihovih nadležnih organa, s ciljem utvrđivanja identiteta osoba umiješanih u vršenje krivičnih djela.

146. Mada daje generalne smjernice, ova definicija se ne može u potpunosti primijeniti na koncept korišten u ovom članu, posebno zato što nužno ne obuhvata djela kao što su krijumčarenje stranaca ili trgovina ljudima.

147. Ovaj član nameće obavezu stranama da na svojim teritorijama putem zakona ili praktično omogućuje kontrolirane isporuke. Kada ispune ovu obavezu, strane mogu slobodno prihvatiti ili odbiti zahtjeve za provođenje kontroliranih isporuka.

148. Mjerodavno pravo je pravo zamoljene strane.

149. Stav 2 predviđa da zamoljena strana odlučuje o tome da li će se kontrolirana isporuka provoditi na njenom teritoriju ili ne. Ove odluke se moraju donositi u svakom pojedinačnom slučaju i u okviru odgovarajućih domaćih propisa zamoljene strane.

150. Premda praktične aktivnosti koje treba poduzeti za kontrolirane isporuke zahtijevaju blisku saradnju i konsultacije između odgovarajućih agencija i organa u to uključenih strana, stav 3 jasno propisuje da ovakve isporuke moraju biti provedene u skladu s procedurama zamoljene strane, čime se odstupa od općeg pravila.

151. Rezerve se mogu izjaviti na cjelokupan ili na dio teksta ovog člana.

152. Reference: Član 12 / EU.

Član 19 – Prikrivene istrage

153. Ovaj član gotovo u potpunosti reproducira tekst Člana 14 Konvencije EU.

154. Cilj autora prilikom uzimanja u obzir prikrivenih istraga u ovom Protokolu nije bio da u područje primjene ovog Protokola uključe policijsku ili druge vrste ne-pravosudne saradnje, nego da uključe prikrivene istrage kao oblik uzajamnog pružanja pravne pomoći.

155. Autori su na umu imali da strana moliteljica ne bi trebala dostavljati zahtjev prema ovom članu osim ako ne bi bilo nemoguće ili vrlo teško istražiti činjenice bez pribjegavanja prikrivenim istragama.

156. Prikrivene istrage trebale bi biti ograničene na precizne zadatke tačno određenog trajanja.

157. Rezerve se mogu izjaviti na cjelokupan ili na dio teksta ovog člana. Države posebno mogu pridržati pravo da ne primjenjuju ovaj član osim na krivični postupak za djela za koja je dozvoljeno izručenje.

158. Reference: Član 14 / EU.

Član 20 – Zajednički istražni timovi

159. Ovaj član gotovo u potpunosti reproducira tekst Člana 13 Konvencije EU.

160. Iskustvo pokazuje da kada jedna država vrši istragu krivičnog djela koje ima prekograničnu dimenziju, posebno u odnosu na organizirani kriminal, za istragu može biti korisno učešće organa iz drugih država u kojima postoje veze s datim krivičnim djelima ili u slučajevima kad je koordinacija na drugi način od koristi.

161. Jedna od prepreka na koju se od sada nailazilo u pogledu zajedničkih istražnih timova je nepostojanje konkretnog okvira unutar kojeg se ovakvi timovi uspostavljaju i funkcioniraju. Cilj ovog člana je zadovoljenje tog aspekta.

162. Stav 1 ne ograničava broj strana koje mogu biti uključene u zajednički istražni tim.

163. Zajednički istražni timovi djeluju određeni vremenski period. Međusobnim sporazumom on može biti produžen. Sastav zajedničkih istražnih timova treba precizirati u sporazumu. Ovisno o dotičnoj državi i prirodi činjenica koje se istražuju, tim vjerovatno obuhvata tužitelje, sudije, službenike za provođenje zakona i vještake.

164. Kada se postigne sporazum o formiranju zajedničkog istražnog tima, on se obično uspostavlja u onoj državi u kojoj se očekuje da će se vršiti glavni dio istraga. Uključene države morat će uzeti u obzir pitanje troškova, uključujući i dnevnice pripadnicima tima.

165. Stav 3 utvrđuje da zajednički istražni tim djeluje na način da je vođa tima predstavnik nadležnog organa koji učestvuje u krivičnoj istrazi u ime države u kojoj zajednički istražni tim radi. To posebno znači da će se vodstvo zajedničkih istražnih timova mijenjati, prema konkretnim ciljevima, ako zajednički istražni tim vrši istrage u više država. Vođa zajedničkog istražnog tima mora postupati u okviru zahtjeva njegovog domaćeg zakona. Pored toga, zajednički istražni tim mora postupati u skladu sa zakonom države u kojoj djeluje.

166. U poređenju s tekstom Konvencije EU, obim primjene stava 3.b je proširen i obuhvata ustupljene članove tima. Zapravo se čini da je to i bila namjera autora Konvencije EU.

167. Članovima zajedničkog istražnog tima koji ne djeluju u svojoj državi (ustupljeni članovi) je, prema stavu 5, dozvoljeno da budu prisutni tokom provođenja istražnih radnji u državi u kojoj se radi. Međutim, vođa zajedničkog istražnog tima može, iz posebnih razloga a u skladu sa zakonom države u kojoj zajednički istražni tim radi, odlučiti drugačije. U tom kontekstu, izraz „posebni razlozi“ nije definiran, ali se može tumačiti tako da uključuje, naprimjer, situacije u kojima se uzimaju dokazi u predmetima seksualnih krivičnih djela, a posebno ako su žrtve djeca. Bilo koja odluka o isključenju ustupljenog člana ne smije biti bazirana isključivo na činjenici da je taj član stranac. U određenim slučajevima, operativni razlozi mogu biti osnov za takve odluke.

168. Stav 6 dozvoljava ustupljenim članovima da provode istražne radnje u državi u kojoj se radi u skladu s domaćim zakonom te države. To se radi prema uputama vođe zajedničkog istražnog tima. Oni to ne smiju raditi ako nemaju odobrenje nadležnih organa države u kojoj se radi i države koja ih je ustupila. Ovo odobrenje može biti uključeno u sporazum o formiranju zajedničkog

istražnog tima ili se može dati naknadno. Ono također može biti općenito ili se ograničiti na posebne slučajeve ili okolnosti.

169. Jedan od najinovativnijih aspekata ovog člana dat je u stavu 7. Učinak ove odredbe je taj da omogućuje ustupljenom članu da od svojih domaćih organa traži da poduzmu mjere koje zahtijeva zajednički istražni tim. U tom slučaju nije neophodno da država u kojoj se radi dostavlja zahtjev za pomoć, a u dotičnoj državi se razmatraju odgovarajuće mjere u skladu s uvjetima koji bi se primjenjivali da su tražene u domaćoj istrazi.

170. Stav 8 obuhvata situaciju u kojoj pomoć traži država koja nije bila uključena u formiranje tima ili neka treća država. U tim okolnostima pomoć traži država u kojoj se radi prema pravilima koja se uobičajeno primjenjuju.

171. Stav 9 olakšava rad zajedničkih istražnih timova jer ustupljenim članovima otvara put da sa zajedničkim istražnim timom dijele informacije koje su dostupne u njihovoj državi, a relevantne su za istrage koje provodi zajednički istražni tim. Međutim, to je moguće jedino ako se može poduzeti u okviru domaćeg prava ustupljenog člana i unutar ograničenja njegove nadležnosti.

172. Stav 10 odnosi se na uvjete upotrebe informacija koje je zakonito pribavio član ili ustupljeni član zajedničkog istražnog tima ako te informacije ne bi na drugi način bile dostupne nadležnim organima dotičnih država.

173. Stav 12 utire put državama koje su uspostavile zajedničke istražne timove da se dogovore da osobe koje nisu predstavnici njihovih nadležnih organa mogu učestvovati u aktivnostima zajedničkog istražnog tima. Autori su na umu imali to da zajednički istražni tim može dobiti dodatnu pomoć i stručne savjete od odgovarajućih osoba iz drugih država ili međunarodnih organizacija (npr. Interpola ili Europol).

174. Osobe koje nisu ovlaštene da učestvuju u radu zajedničkog istražnog tima prema stavu 12 prvenstveno će djelovati kroz pružanje podrške ili u savjetodavnoj ulozi i nije im dozvoljeno da obavljaju zadatke povjerene članovima ili ustupljenim članovima zajedničkog istražnog tima niti da koriste informacije iz stava 10 osim ako to nije dozvoljeno odgovarajućim sporazumom između uključenih država.

175. Rezerve se mogu izjaviti na cjelokupan ili na dio teksta ovog člana.

176. Reference: Član 13 / EU.

Član 21 – Krivična odgovornost službenih osoba

177. Ovaj član gotovo u potpunosti reproducira tekst Člana 15 Konvencije EU.

178. U ovom članu izraz „strana u kojoj tim djeluje“ znači stranu u kojoj se odvija operacija.

179. Reference: Član 42 / Schengen ; Član 15 / EU.

Član 22 – Građanskopravna odgovornost službenih osoba

180. Ovaj član gotovo u potpunosti reproducira tekst Člana 16 Konvencije EU.

181. Ništa navedeno u ovom članu ne treba tumačiti tako da znači da se prava žrtava, a posebno pravo traženja nadoknade ili odštete od državnih organa ili privatnih osoba, mogu na bilo koji način kršiti bilo kakvim sporazumom između država.

182. Riječ "odgovornost" (engl. *liability*) je ovdje upotrijebljena u značenju odgovornosti (engl. *responsibility*) (na francuskom "*responsabilité civile*").

183. Reference: Član 26 / ETS 156 ⁽⁷⁾; Član 43 / Schengen ; Član 16 / EU.

Član 23 – Zaštita svjedoka

184. Prema shvatanju autora, ovaj član se treba primjenjivati samo u slučaju kad je zahtjev za pomoć izrađen u skladu s odredbama Konvencije ili jednog od njenih Protokola u odnosu na svjedoka koji je izložen riziku od zastrašivanja ili mu je potrebna zaštita.

185. Strana moliteljica, a ne dotična osoba, je prvenstveno ta koja cijeni da li je svjedok izložen riziku od zastrašivanja ili mu je potrebna zaštita.

186. Ovaj član sve praktične efekte koji bi mogli proizaći iz njegove primjene jasno podređuje dogovoru među uključenim stranama. Obaveza koja proizlazi iz ovog člana ne odnosi se na djelovanje s praktičnim efektima, nego na nastojanje da se postigne dogovor.

187. Stoga ovaj član ni na koji način ne implicira obavezu strana da poduzmu zakonodavne ili druge mjere opće naravi u oblasti zaštite svjedoka.

188. Autori su upotrijebili izraze "svjedok" i "zastrašivanje" u značenju koje im je dato u Preporuci R (97) 13 o zastrašivanju svjedoka i pravima odbrane kako slijedi:

– "svjedok" znači bilo koju osobu, bez obzira na njen status prema domaćem krivično-procesnom zakonu, koja posjeduje informacije značajne za krivični postupak. Ova definicija obuhvata vještake kao i tumače;

– "zastrašivanje" znači svaku direktnu, indirektnu ili potencijalnu prijetnju svjedoku, koja može dovesti do ometanja njegove dužnosti da svjedoči bez bilo kakvog utjecaja. To obuhvata zastrašivanje koje je rezultat ili (i) samog postojanja zločinačke organizacije poznate po nasilju i odmazdi, ili (ii) same činjenice da svjedok pripada zatvorenog društvenoj grupi i da u njoj ima slab položaj;

189. Reference : Preporuka R (97) 13 ⁽⁸⁾

Član 24 – Privremene mjere

190. Ovaj član omogućuje zamoljenoj strani da, na zahtjev strane moliteljice, donese privremene mjere. Činjenica da su privremene mjere donesene pokazuje da su zahtjevi koje propisuje zakon zamoljene strane zadovoljeni. U praksi je primijećeno da uspjeh neke istrage često ovisi o brzini kojom zamoljena strana donese privremene mjere.

191. Reference: Član I.15 / Sveobuhvatna konvencija; Član 27 nacrtu Konvencije o kibernetičkom kriminalu

Član 25 – Povjerljivost

192. Cilj ovog člana je da potvrdi da država moliteljica ima pravo da zamoljenoj državi nametne obavezu očuvanja povjerljivosti.

193. Reference: Član III.6 bis / Sveobuhvatna konvencija

Član 26 – Zaštita podataka

194. Ovaj član odnosi se na lične podatke koje jedna strana dostavi drugoj kao rezultat izvršenja zahtjeva podnesenog u skladu s odredbama Konvencije ili bio kojeg od njenih Protokola. On se primjenjuje bez obzira na to da li su podaci dostavljeni na način da ih je saopćila „država koja ih šalje“ ili ih je „država koja ih prima“ dobila na drugi način.

195. Ovaj član se ne primjenjuje na lične podatke koje je strana prikupila kao rezultat izvršenja zahtjeva podnesenog u skladu s odredbama ove Konvencije ili bilo kojeg od njenih Protokola od strane te ili bilo koje druge strane, ako te podatke nije jedna strana dostavila drugoj.

196. Izraz „lični podaci“ koristi se u smislu Člana 2(a) Konvencije o zaštiti osoba u pogledu automatske obrade podataka od 28. januara 1981. godine. Prema Članu 2(a) „lični podaci“ znače svaku informaciju koja se odnosi na osobu kojoj je utvrđen ili kojoj se može utvrditi identitet („predmet podataka“).

197. Ta definicija se primjenjuje bez obzira na način na koji se odgovarajući lični podaci evidentiraju ili obrađuju. Prema tome, Član 24 ovog Protokola se primjenjuje i na podatke koji se automatski obrađuju i na podatke koji se ne obrađuju automatski.

198. Ovu definiciju treba tumačiti na način da podrazumijeva da je osoba čiji identitet se može utvrditi osoba za koju se to direktno ili indirektno može uraditi pozivanjem na identifikacijski broj ili na jedan ili više faktora koji su specifični za fizički, mentalni, ekonomski, kulturni ili društveni identitet te osobe.

199. Ovaj član ne utječe na obaveze država prema Konvenciji iz 1981. godine.

200. Reference: Član 23 / EU

Član 27 – Upravni organi

201. Ovaj član ne zahtijeva nikakav komentar.

Član 28 – Odnosi sa drugim ugovorima

202. Ovaj član, kao što je to slučaj i sa Članom 9 Dodatnog protokola uz Konvenciju, za cilj ima osigurati nesmetano postojanje ovog Drugog protokola zajedno s bilo kojim bilateralnim ili multilateralnim ugovorima zaključenim u skladu sa Članom 26.3 Konvencije.

203. Reference: Član 9 / Protokol 1.

Član 29 – Prijateljsko rješavanje sporova

204. Ovaj član koji propisuje da Evropski komitet za probleme kriminala nadzire tumačenje i primjenu Konvencije i njenih Protokola slijedi presedane uspostavljene u drugim Evropskim konvencijama u kaznenoj oblasti. On također slijedi Preporuku (99) 20 Komiteta ministara o prijateljskom rješavanju svake poteškoće koja može proizaći iz primjene konvencija Vijeća Evrope u kaznenoj oblasti. Cilj zahtjeva za izvještavanjem koju on propisuje je da se Evropski komitet za probleme kriminala informira o eventualnim poteškoćama u tumačenju i primjeni Konvencije i njenih Protokola kako bi doprinio olakšavanju prijateljskog rješavanja sporova i predlaganju izmjena i dopuna Konvencije i njenih Protokola koji se eventualno pokažu potrebnim.

205. Reference : Član 23 / ETS 112 ⁽⁹⁾; Preporuka (99) 20 ⁽¹⁰⁾.

Poglavlje III

Članovi 30 do 35 – Završne odredbe

206. Članovi 30 do 35 su zasnovani na „Modelu završnih odredbi konvencija i ugovora zaključenih u okviru Vijeća Evrope“, odobrenom od strane Komiteta ministara na 315. zasjedanju njihovih zamjenika u februaru 1980, kao i na završnim odredbama Konvencije.

207. U pogledu Člana 33 (rezerve), autori su razmatrali mogućnost uvođenja odredbi s ciljem ograničavanja roka važenja rezervi čime bi potakli države da s vremena na vrijeme ispituju mogućnost povlačenja ili ublažavanja rezervi. Inspiracija za to je nađena u Članu VI.7 Sveobuhvatne konvencije, Članu 38 Krivičnopravne konvencije o korupciji, Članu 25 Konvencije o usvajanju djece i Članu 14 Konvencije o pravnom statusu vanbračno rođene djece.

208. ta ideja na kraju nije mogla biti praktično provedena zbog specifične prirode ovog Protokola, koji ne predstavlja zamjenu Konvencije niti Protokola I, nego njihovu dopunu. A rezerve su već registrirane u odnosu na njih.

209. Naglašava se da, prema odredbama Člana 33.1, ratifikacija ovog Protokola ne povlači automatski bilo kakvu izmjenu rezervi koje su države izjavile na odredbe matične Konvencije koje se mijenjaju ili dopunjuju ovim Protokolom.

210. Reference u odnosu na Član 32: Član 8.1 / Protokol 1.

Bilješke:

- (1) [ETS 94](#) : Evropska konvencija o dostavi u inozemstvo akata u upravnim stvarima (1977.)
- (2) [ETS 100](#) : Evropska konvencija o pribavljanju u inozemstvu informacija i dokaza u upravnim stvarima (1978.)
- (3) [ETS 70](#) : Evropska konvencija o međunarodnom važenju krivičnih presuda (1970.), [Izvještaj s obrazloženjem](#) (1970.)
- (4) [ETS 73](#) : Evropska konvencija o prijenosu postupaka u krivičnim stvarima (1972.), [Izvještaj s obrazloženjem](#) (1972.)
- (5) [ETS 141](#): Konvencija o pranju, pretraživanju, zapljeni i konfiskaciji imovinske koristi stečene kriminalom (1990.), [Izvještaj s obrazloženjem](#) (1991.)
- (6) Rezolucija (77) 36 o praktičnoj primjeni Evropske konvencije o međusobnom pružanju pravne pomoći u krivičnim stvarima
- (7) [ETS 156](#): Sporazum o nezakonitom prometu morskim putem, kojim se provodi Član 17 Konvencije UN-a protiv nezakonitog prometa opojnih droga i psihotropnih supstanci (1995.), [Izvještaj s obrazloženjem](#) (1995.)
- (8) Preporuka R (97) 13 Komiteta ministara vladama država članica u vezi zastrašivanja svjedoka i pravu odbrane.
- (9) [ETS 112](#): Konvencija o transferu osuđenih osoba (1983), [Izvještaj s obrazloženjem](#) (1983.)
- (10) Preporuka No. R (99) 20 Komiteta ministara vladama država članica u vezi prijateljskog rješavanja svake teškoće koja eventualno proistekne iz primjene konvencija Vijeća Evrope u kaznenoj oblasti.